3 ARALIK 1975
SAYI : 36
ÇARŞAMBA GÜNLERİ ÇIKAR
Adres : P.K. 68 ZONGULDAK
Fiyatı : 100 krş.

İŞÇİ DAVASI

«Belli bir ülkede sosyalist hareket nekadar genç ise, sosyalist olmayan ideolojiyi yerleştirme çabalarına karşı o ölçüde çetin mücadelelere girişmelidir.»

İç Sayfada:
ANGOLA

DÜNYADA BARIŞ – ÜLKEDE SOSYALİZM

Sosyalist mücadeleye ve Sosyalist sisteme karşı

KAPİTALİST SİSTEMİN UMUDU : SOSYAL DEMOKRASİ

Bugünlerde **«sosyal demokrasi»** den çok söz edilmektedir. Bu yılın Mayıs ayında Avrupalı üç sosyal demokrat lider bir araya geldiler. Willy Brandt (BATI ALMANYA), Olof Palme (İSVEÇ) ve Bruno Kreisky (AVUSTURYA) arasında yapılan konuşmalar basında geniş yer aldı. 11 Kasım 1975'te Alman Sosyal Demokrat Partisi'nin kongresi Manhaym şehrinde toplandı. Kongreyi 38 kapitalist ülkenin «sosyal demokrat» ve «sosyalist» isimler taşıyan partilerinin temsilcileri de takip ettiler. Türkiye'den CHP adına Zonguldak Milletvekili Cahit Karakaş kongreye gitti.



OLAF PALME-BRUNO KREİSKY-WİLLY BRANDT

SOSYAL DEMOKRATLAR NE DİYOR?

Günümüzde kapitalist ülkelerde sosyal demokrasi yaygınlaşmaktadır. Çoğu kapitalist ülkede sosyal demokrat partiler ya iktidardadır, ya da iktidar adayıdır. Kapitalist sistem, içinde yaşadığı bunalımdan kurtulmak için umudunu sosyal demokrat iktidarlara bağlamıştır. Kapitalist ülkelerde işsizlik artmakta, hayat pahalılaşmakta ve üretim seviyesi düşmektedir. Sosyal demokrat partilerin kapitalist sistemi bunalımdan kurtarmak için ortaya koydukları öneriler şöylece özetlenebilir :

- **Sosyal demokratlar, ekonomik ve sosyal alanlarda reformlar yapılmasını önermektedir.**

Sosyal demokratlara göre; gelir dağılımında eşitlik sağlanmalı, işsizlere iş bulunmalı, işçiler yönetime katılmalı, devlet ekonomik ve sosyal hayatı denetim altında tutmalıdır.

Sosyal demokratların bu sözleri görünüşte parlaktır, ama, gerçekte sahtedir. Kapitalist sistem devam ettiği sürece bu sözleri tatbik etmek mümkün değildir. Kapitalist sistem sömürü esasına dayalıdır. Sermaye sınıfı işçilerin yarattığı değerlere el koyarak yatırım ve üretim yapabilir. İşçiler emeklerinin gerçek karşılığını alacak olsalar kapitalist üretim sistemi işleyemez hale gelir. Hem kapitalizmi devam ettirmek, hem de işçilerin ve çalışanların bütün isteklerini karşılamak imkânsızdır.

Kapitalist sistemde emek ile sermaye arasında **uzlaşmaz** çelişki vardır. İşçi sınıfı ile sermaye sınıfının çıkarları taban tabana zıttır. Sosyal demokrasi ise **«uzlaşmacı»**dır. Sosyal demokratlar, işçi sınıfına bazı ekonomik ve sosyal haklar tanıyarak emek-sermaye çelişkisini yumuşatmaya çalışırlar. Böylece, işçi sınıfının kapitalist sisteme karşı tepkisini hafifletmek ve kapitalist sömürüyü devam ettirmek isterler.

- **Sosyal demokratlar, az gelişmiş ülkelerle daha yakın ilişkiler kurmayı önermektedir.**

Sosyal demokratlara göre; kapitalist sistem içindeki az gelişmiş ülkelerin meselelerine daha fazla ilgi gösterilmeli, bu ülkelerin kalkınmaları ve ilerlemeleri için daha çok yardım yapılmalıdır.

Sosyal demokratlar, bu istekleri az gelişmiş ülkeleri düşündükleri için değil, kendilerini düşündükleri için öne sürmektedirler. Sosyal demokratların etkili olduğu büyük kapitalist ülkelerin, az gelişmiş ülkelere ihtiyacı vardır. Bu ülkelerin hammadde ve enerji kaynaklarına, bu ülkelerdeki işgücüne ihtiyacı vardır. Aynı zamanda mallarını ve sermayelerini ihraç etmek için de bu ülkelere ihtiyacı vardır. Bu nedenle sosyal demokratlar, az gelişmiş ülkelere karşı daha ılımlı, daha sevimli görünmeye ve böylece bu ülkeleri kendi istekleri yönüne çekmeye çalışmaktadırlar.

Daha çok gelişmiş kapitalist ülkelerde etkili olan sosyal demokrat partiler, sosyal demokrasiyi kapitalist sistem içindeki bütün ülkelere yaymaya da çaba harcamaktadırlar. Programları ve yapıları arasında bazı farklar bulunsa bile, «sosyal demokrat», «hür demokrat», «liberal», «demokratik sosyalist», «demokratik sol» gibi çeşitli isimler taşıyan partileri içine alacak geniş bir **«sosyal demokrat enternasyonal»** kurmaya çalışmaktadırlar.

- **Sosyal demokrat partiler, sosyalist ülkelerle daha yumuşak ilişkiler kurmak istemektedir.**

Sosyal demokrat partilere göre, «doğu» ile «batı» arasında, yani sosyalist sistemle kapitalist sistem arasında gerginlikler kaldırılmalı ve barışçı ilişkiler kurulmalıdır.

Sosyal demokratların bu isteklerinin altında da ekonomik çıkar hesapları vardır. Kapitalist ülkelerin, yaşadıkları bunalımı atlatabilmeleri için yeni pazarlara ihtiyaçları vardır. Ve sosyalist ülkeleri de güvenilir ve tehlikesiz pazarlar olarak görmektedirler. Sosyalist ülkelerle yaptıkları ticareti genişletmek ve bu ülkelere yeni yatırımlar yapmak istemektedirler.

Sosyal demokratların bütün tutumları «ikiyüzlü»dür. «Kapitalizme karşıyız» derler, kapitalizmin ömrünü uzatmaya çalışırlar. «Sosyalistiz» derler, sosyalizme ve işçi sınıfına ihanet ederler. «Barışçıyız» derler, savaşları ve işgalleri desteklerler. «Demokrasiye inanıyoruz» derler, düşünce özgürlüğünü kısıtlarlar ve işçi sınıfı örgütlerine baskı yaparlar.

SOSYAL DEMOKRASİNİN ÇAĞIMIZDAKİ ANLAMI

Kapitalist ülkelerde siyasi iktidar sermaye sınıfının elindedir. Sermaye sınıfının, kapitalizmin ilk dönemlerindeki iktidar biçiminin adı «Klâsik demokrasi»dir. Kapitalizmin serbest rekabetçi dönemlerinde emek ile sermaye arasındaki çelişki sermaye sınıfının iktidarını zorlayacak güçte olmadığından toplumda nisbeten bir «demokrasi» vardır. İşçi sınıfının kapitalizme karşı mücadelesi güçlendikçe sermaye sınıfı iktidarını korumak için yeni iktidar biçimleri aramaya başlar.

İşçi sınıfının kapitalist sistemi zorladığı dönemlerde, sermaye sınıfı, emek ile sermaye arasındaki çelişkiyi gizlemek veya bastırmak ister. Sermaye sınıfı bu amaçla başlıca iki yola başvurur: ya sosyal demokrasi, ya da faşizm.

Sermaye sınıfı dış ülkelerden sömürü imkânları bulabilmişse, ülkesindeki işçilere ve çalışanlara bir takım ekonomik ve sosyal tavizler verebilir. Böylece kapitalist sisteme karşı yürütülen muhalefeti frenlemek ve duraklatmak ister. İşte **sosyal demokrasi** budur. Sermaye sınıfı taviz verecek imkân bulamadığı durumda zora başvurur. Emek ile sermaye arasındaki çelişkiyi kanla, şiddetle bastırmaya çalışır. Bu da **faşizm**dir.

Geçmişte sosyal demokrasi tek tek kapitalist ülkelerde işçi sınıfı hareketlerini durdurmak için ortaya atıldı. Amaç, o ülkede sosyalizmin gelişimini önlemekti. Çağımızda ise sosyal demokrasi, kapitalist sistemin tamamında işçi sınıfı hareketlerini durdurmak için ortaya atılıyor. Amaç, dünyada sosyalist sistemin gelişimini önlemektir.

Çağımızda sosyal demokrasinin, emperyalist-kapitalist sistemin dünya politikası içinde özel bir anlamı vardır. Emperyalist-kapitalist sistemin öncüsü olan ABD, sosyalist sistemin gelişimini önlemek üzere kapitalist sistemi bütünleştirmeye çalışmaktadır. ABD, gelişmiş kapitalist ülkelerin kendisiyle rekabet etmesine karşıdır. Bu ülkelerin rekabetini kırmak için sermaye birikimlerini ve yatırım hızlarını yavaşlatmak istemektedir. Bu nedenle, bu ülkelerin kapitalist sistemin devamı için yapılan askeri harcamalara daha fazla katılmalarını ve kendi ülkelerindeki sosyal güvenlik harcamalarını daha fazla artırmalarını önermektedir. İşte sosyal demokrat partiler ABD'nin bu önerilerini yerine getirmeye daha yakındır. ABD bu nedenle eskimiş «sağcı-tutucu» partilerden daha çok «sosyal demokrat» partileri tercih etmekte ve bu partilerin kapitalist ülkelerde iktidara gelmeleri için destek olmaktadır.

Türkiye'de sosyal demokrasiyi «demokratik sol» CHP temsil etmektedir. CHP, Avrupanın sosyal demokrat partileri ile işbirliği imkânlarını geliştirmeye çalışmaktadır. Ecevit geçen sene bu amaçla İngiltere ve Almanya'ya gitmiştir. Bu ay içinde Kuzey Avrupa ülkelerine gidecektir. CHP uluslararası sermayenin dünya siyasetini Türkiye'de uygulamaya çalışmaktadır.

Portekiz'de Sosyalist Parti ihanet içinde



Sosyalist Parti lideri SOARES

Günümüzde sosyal demokrasinin işçi sınıfına ihanetinin en canlı örneği Portekiz Sosyalist Partisidir. Bu partinin sadece adı «sosyalist» tir, aslında sosyalizmin düşmanıdır.

Son iki yıldır Portekizde siyasi hayat çok hareketlidir. 40 yıl hüküm süren faşist yönetim 25 Nisan 1974 te bir askeri darbe ile son bulmuştur. Emperyalist sistem bu darbeyi kendi yönünde kullanmaya çalışmıştır. Sosyalist Parti, darbe sonrasındaki tutumlarıyla hep emperyalist tekellerin yanında yer almıştır.

Sosyalist Parti, işçi sendikalarının tek çatı altında toplanmasına ve güçlenmesine karşı çıkmıştır. Devamlı olarak yabancı şirketler ve büyük toprak sahiplerine teminat verme gayreti içinde olmuştur

25 Nisan darbesinden bir yıl sonra kurucu meclis seçimleri yapılmış ve Sosyalist Parti bundan sonra daha da azıtmıştır. Portekiz Komünist Partisi'ne saldırılarını artırmış, silahlı kuvvetler içindeki «radikal» subayları tasfiye etmeye uğraşmıştır. Köylüler ve esnaflar gibi küçük sermaye sahiplerini işçi sınıfına karşı kışkırtmıştır. İşçilerin haklı direnişlerini kırması içim silahlı kuvvetleri zor kullanmaya davet etmiştir. Sağdaki öteki partilerle birleşerek Portekiz Komünist Partisi'ni «iç savaş» la tehdit etmiştir.

Sosyalist Partinin işçi sınıfına yaptığı ihanet uluslararası sermaye tarafından mükafatlandırılmaktadır. Amerikan CIA örgütü ile Avrupalı sosyal demokratlar bu partiye geniş çapta maddi yardım yapmaktadır.

Beykoz'da 1831 işçi grevde

İşyeri bir iktisadi devlet teşekkülüdür. Fabrikada deri, ayakkabı, lastik, suni kösele, bavul, çanta vs. imal edilir. Bunlar Sümerbank'ın satış şubelerinde satılır. Ayrıca resmi kuruluşlardan ve yurt dışından gelen siparişler karşılanır. Sadece günlük ayakkabı üretimi 8-9 bin çift civarındadır. Fabrikadaki işçiler Türk - İş'e bağlı Deri - İş sendikası üyesidirler.

Sendika ile işveren arasında birbuçuk aydır süren toplu sözleşme görüşmelerinde uzlaşma mümkün olmamıştır. Uzlaştırma Kurulunun verdiği birinci yıl için 430, ikinci yıl için 400 kuruş zammı sendika kabul ettiği halde işveren kabul etmemiştir. Bunun üzerine işçiler 10 Kasımdan itibaren üretimi durdurmuşlardır. İşveren de gözdağı vermek için 19 işçiyi tazminatsız olarak işten atmıştır. İşçilerin direnişi devam etmiştir. Bu arada grev kararı alan sendika, toplu sözleşme görüşmelerinin yeniden başlaması için atılan işçilerin tekrar işe alınmasını şart koşmuştur. Sendikanın aldığı grev kararına işveren lokavt'la karşılık vermiştir. İşyerinde grev halen devam etmektedir.

İŞÇİLER NE DİYOR

Muhabirimiz grev öncesinde işçilerle görüşmüştür. Aşağıda sunuyoruz :

— Fabrikanızda durum nasıl? İş hastalıkları olmakta mıdır?
— İşveren az işçiye çok iş yaptırmak istemektedir. İş hastalıkları da bu nedenle olmaktadır.
— Ne gibi iş hastalıkları?
— İşçiler, kullandıkları yapıştırıcı (maddeler) dolayısıyle ülser, kolit gibi hastalıklara tutulmaktadırlar.
— Fabrikadaki işçilerin geliri ne kadar?
— 800 ile 1500 lira arasında değişiyor.
— Geçmişte fabrikada grev veya direniş oldu mu?
— Türkiye'de ilk grev olan tersane işçilerinin grevinden sonra Beykoz kundura işçileri 2 saatlik direniş yapmışlardır. (1872 yılında)
— İşverenin tutumu kötü müdür?
— Evet. Bazı arkadaşlarımızı işten attı. Bunun üzerine üretimi azalttığımız için aybaşında (Kasım) aylıklarımızı yarı yarıya düşük ödemişti.
— Türkiye'deki diğer işçi olayları için ne diyorsunuz?
— Türkiye'deki diğer grev ve direnişteki arkadaşları destekliyoruz. Bunların sebebi işverenlerin kendi hükümranlıklarını sürdürebilmek için emekçi kitlelere baskı yapmalarıdır.
— Zonguldak'daki kazalara ne diyorsunuz?
— Oradaki sendikanın üyelerini bile bile ölüme göndermemesi gerekir. Ocaklarda iş emniyeti sağlanıncaya kadar üretim durdurulmalıdır.

Çokuluslu tekeller Angola'yı bırakmıyor



Angola'nın hammadde kaynaknakları çokuluslu tekellerin elinde

Afrika'nın batısında yer alan Angola'nın nüfusu 6 milyondur. Alanı 1 milyon 246 bin 700 kilometrekaredir. Başkenti Luanda 500 bin nüfusludur. Angola hammadde kaynakları bakımından çok zengindir. Geçen yılki petrol üretimi 9 milyon ton, elmas üretimi ise 2 milyon 400 bin kırattır. (480 kilo) Çıkarılan elmasın değeri (1973'te) 2 milyon dolardır. (33 milyon lira.) Yıllık demir üretimi 5 milyon tondur. Ayrıca fosfat, linyit, altın, bakır gibi madenler de Angola'da boldur. Angola'nın asıl önemli hammaddesi ise URANYUM ve TİTANYUM madenleridir. Bu madenlerin nükleer enerji, savaş sanayisi, uçak sanayisi gibi alanlarda çok gerekli oluşu Angola'nın önemini daha da artırmaktadır.

Angola'nın bu zengin hammadde kaynakları çokuluslu tekellerin elindedir. Bu yabancı şirketler Angola'daki işletmeciliklerinden yılda net 400 milyon dolar (6 milyar 600 milyon lira) kâr elde etmektedirler. Anogla'nın ihracatının üçte biri Amerika Birleşik Devletleri (ABD) nin denetimindedir. Belçika'da Angola'lı ve Güney Afrika'lı sermayedarlarla ortaklaşa kurduğu Petrofino şirketi vasıtasiyle petrolün bir kısmını işletmektedir. Elmas madenleri de ABD denetiminde İngiliz tekelleriyle işbirliği halinde işletilmektedir. Ayrıca İngilizlerin elmas ticaretinde önemli ayrıcalıkları vardır. Demir madenlerinin işletilmesi ise Batı Alman Kurup firması ile General Elektrik firmasının kontrolündedir. Ayrıca Kurup, linyit ve petrol üretiminde de pay sahibidir. Fransızlar ise, tarım alanlarındaki işletmeciliklerinin yanı sıra demir madenlerinde de pay sahibidirler.

Angola tarım ürünleri bakımından da zengin bir ülkedir. Kahve üretiminde dünyada beşincidir. Pamuk, tütün gibi ürünler de yetiştirilir. Balıkçılıkta ise Afrika'da ikincidir. Yıllık 598 bin ton (Türkiye 116 bin ton) balık üretimi de yabancıların elindedir.

Bütün bunlara karşılık Angola halkı yoksulluk içindedir. İşçiler çok düşük ücretle köle gibi çalıştırılmaktadır. Ücretlerinin yarısı beslenmeye elverişli olmayan bazı gıda maddeleri ile ödenmektedir. Zenci olan yerli nüfusun yüzde 90'a yakını okuma yazma bilmez. Nüfusun yüzde 95'i köylerde yaşar.

Angola Halk Cumhuriyetinin Emperyalizme karşı desteği Sosyalist sistem

11 Kasım günü Portekiz askerleri Angola'dan çekildi. Böylece 500 yıldan beri devam eden sömürgecilik sona erdi. Angola siyasal bağımsızlığına kavuştu. Ama ülkede emperyalist sömürü sona ermedi. Tam tersine, ülkedeki hammadde kaynaklarını ellerinde tutan çokuluslu tekeller imtiyazlarını kaybetmemek için Angolayı iç savaşa sürükleme çabasında.

BAĞIMSIZLIK MÜCADELESİ NASIL GELİŞTİ

Angola, Portekiz'in en eski sömürgelerinden biridir. 1490 yıllarında bu bölgeyi işgal eden Portekiz sömürgeciliğinin ilk dönemleri köle ticaretine dayanıyordu. Daha sonra bu bölgelerde bulunan zengin hammadde kaynakları işletilmeye başlandı. Ancak sömürgeciliğe dayanan Portekiz'de kapitalist gelişme çok yavaştı. Bu nedenle Portekiz'li sömürgeciler, gelişmiş kapitalist ülkelerle sömürgeciliklerini sürdürebilmek için anlaşmalar yapmak zorunda kalmışlardı. Birinci dünya savaşı sırasında yapılan anlaşmalar gereği Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere ve Belçika'ya Angola'daki elmas madenlerinin işletilmesi imtiyazı verildi. Daha sonraları bu anlaşmalar Batı Alman, Japon, Fransız tekelleriyle de yapıldı. Bu anlaşmaların ilk dönemlerinde İngilizler önemli imtiyazlar elde etmişlerdi. Ancak özellikle ikinci dünya savaşından sonra ABD Portekiz sömürgelerinden yararlanan ülkelerin başına geçti.

Portekiz'in yabancı ortaklarıyle birlikte sürdürdüğü sömürüye karşı Angola'da mücadeleler ikinci dünya savaşından sonra gelişti. 1955 yılında Angola Komünist Partisi kuruldu. Bu partinin öncülüğünde Angola Halkının Kurtuluş Hareketi (MPLA) adında bir cephe örgütü de 1956 da kuruldu. Bu örgüt öncülüğünde Portekiz sömürgecilerine karşı mücadele hızlandı. İlk büyük ayaklanma 1961 yılında yapıldı. Boğazı tokluğuna çalıştırılan Angola'lı işçiler, köylüler ve aydınlar MPLA öncülüğünde mücadeleyi silahlı savaşa çevirdiler. Sonunda ayaklanmalarla başa çıkamayan Portekiz'deki faşist rejim Angola'ya devlet statüsü verdi. Angola'da seçim yapılmasını ve bir parlamento kurulmasını kabul etti. Ancak siyasal yönetim yine Portekiz tarafından atanacak Genel Vali'nin elinde olacaktı. (1972). Ama bu durum Angola'lıların sömürgeciliğe karşı mücadelesini önleyemedi. Askeri işgale karşı ayaklanmalar hızlandı ve yaygınlık kazandı. Bu arada yeni bölgesel kurtuluş örgütleri de kuruluyordu.

Angola'daki mücadele kızışırken Portekiz'de de faşist rejime karşı sosyal muhalefet büyüyordu. Portekiz'deki mücadelede işçi sınıfı başı çekiyor ve Portekiz Komünist Partisi sömürgelere bağımsızlık verilmesini istiyordu. Öte yandan sömürgelerde bağımsızlık hareketine karşı savaşan Portekiz'li askerler de bu hareketlerden etkileniyorlardı.

Portekiz ordusunda bir çok subay sömürgelere bağımsızlık verilmesini, bu ülkelerle ekonomik ve ulusal bir birlik kurulmasını istiyordu.

Portekiz'li sermayedarların bir kısmı da sömürgeciliğin astarının yüzünden pahalı olduğunu belirtiyordu. Örneğin Angola Portekiz'in askeri işgali altındaydı, Ama bu ülkedeki hammadde kaynaklarından daha çok ABD, Batı Avrupa ve Japon sermayedarlar yararlanıyorlardı.

Bu arada 25 Nisan 1974'te Portekiz'de faşist yönetim yıkıldı. Komünist ve sosyalist partinin girişimiyle sömürgelere bağımsızlık tanındı. Gine Biseau, Mozambik hemen bağımsızlığa kavuştu. Angola ise bir yıl sonra bağımsızlığa kavuşacaktı. Sonunda 14 yıllık mücadeleden sonra Angola'da da siyasal bağımsızlık kazanıldı. Portekiz'deki yeni yönetim askerlerini Angola'dan 11 kasım 1975 günü çekti. Aynı gün MPLA, Angola'da Angola Halk Cumhuriyetinin kurulduğunu ve başkentinin de Luanda olduğunu açıkladı. Fakat FNLA ve UNİTA bu yönetimi tanımadılar. Bunlar da Angola Demokratik Cumhuriyetinin kurulduğunu açıkladılar.

Angola'daki Kurtuluş Örgütleri ve amaçları

Angola'da Portekiz sömürgeciliğine karşı mücadele için, ya da sömürgecilerle işbirliğini sürdürmek için çeşitli siyasal ve askeri örgütler kurulmuştur. Bunların başlıcaları şunlardır :



Angola Halk Kurtuluş Hareketi)MPLA) Lideri Dr. Agostinho Neto

ANGOLA HALKININ KURTULUŞ HAREKETİ (MPLA)

Angola Halkının Kurtuluş Hareketi (MPLA), 1956 yılında Angola Komünist Partisi öncülüğünde kurulmuştur. Bir parti değil, «cephe» örgütüdür. MPLA için de Angola'nın Portekiz sömürgecilerinden ve çokuluslu tekellerin sömürüsünden kurtarılmasını amaçlayan çeşitli siyasal örgütler vardır. MPLA'nın lideri Doktor Agostinho Neto'dur. MPLA, Angola'lı işçilere, aydınlara, köylülere dayanır. Portekiz'e karşı silahlı ayaklanmayı başlatan ilk örgüt budur.

MPLA Portekiz'in ülkeden çekilmesinden sonra «Angola Halk Cumhuriyeti»nin kurulduğunu ilân etmiştir. Cumhurbaşkanı MPLA'nın başkanı Neto'dur. MPLA üyelerinden bir «İhtilal Konseyi» seçilmiştir. Bunlar, Cumhurbaşkanına danışmanlık yapacaktır. MPLA, en kısa zamanda bir «Halk Meclisi» seçilmesini kararlaştırmıştır.

MPLA öncülüğünde kurulan Angola Halk Cumhuriyetini tanıyan ilk ülke Sovyetler Birliği olmuştur. Diğer sosyalist ülkeler de bu hükümeti tanımış ve Halk Cumhuriyetinin yaşaması için her türlü yardımı yapmaya hazır olduklarını bildirmişlerdir.



Angola Ulusal Kurtuluş Cephesi (FNLA) Lideri Holden Roberto

ANGOLA ULUSAL KURTULUŞ CEPHESİ (FNLA)

1962 yılında MPLA'dan ayrılan örgütlerin «Kuzey Bölgesi Halkları Birliği» adlı örgütle birleşmesi sonunda kuruldu. Lideri Roberto'dur. FNLA, Portekiz'in askeri işgaline karşı olmakla birlikte, çokuluslu tekellerin Angola'da kalmasından yanadır. Bu nedenle MPLA ile savaşa, Portekiz sömürgecileriyle savaşmaktan daha fazla önem vermiştir. Hatta bu amacında başarıya ulaşması için Portekiz gizli polisi tarafından destek görmüştür. Amerikan Merkezi Haberalma Örgütü (CİA), ABD hükümeti, Batı Almanya ve Fransa gibi emperyalist ülke hükümetleri tarafından desteklenmiştir. Bu ülkelerden büyük askeri yardımlar almıştır. 1974 yılında MPLA'ya karşı iç savaş başlatmış ve 40 bin insanın ölümüne yol açmıştır. FNLA, askeri işgalin kalkmasından sonra UNİTA ile birlikte «Angola Demokratik Cumhuriyeti»nin kurulduğunu açıklamıştır. Böylece Angola'nın ikiye bölünmesine yol açmıştır. Bu Cumhuriyet Hükümeti ülkenin emperyalist-kapitalist sistem içinde kalacağını açıklamıştır. Bu nedenle bütün emperyalist kapitalist ülkeler tarafından tanınmış ve desteklenmiştir.



Angola'nın Tam Bağımsızlığı için Ulusal Birlik (UNİTA) Lideri Jonas Savimbi

ANGOLA'NIN TAM BAĞIMSIZLIĞI İÇİN ULUSAL BİRLİK (UNİTA)

FNLA'dan ayrılan bazı örgütler tarafından Portekiz'li sömürgecilerin ve Portekiz'le işbirliğini artıran batıavrupalı tekellerin desteğiyle kurulmuştur. Kuruluş amacı MPLA'ya karşı mücadele etmektir. Lideri Jonas Savim'dir. İngiltere, Belçika gibi emperyalist-kapitalist ülkeler tarafından büyük destek görmüştür. Güney Afrika Birliği, Zaire, ABD ve Batı Almanya'dan gelen «Paralı Askerler» bu örgüt içinde MPLA'ya karşı savaşmıştır. UNİTA'nın kendi askeri gücü zayıftır. Siyasal görüşü ise sosyal demokrasiye yakındır. Portekiz askerlerinin çekilmesinden sonra FNLA ile anlaşarak «Angola Demokratik Cumhuriyeti»nin kuruluşunda yer almıştır. Örgütün lideri Savimbi, kapitalizmin taraftarı olduğunu açıkca söylemekte ve «Kâr, ekonominin itici gücüdür.» demektedir. UNİTA', ülkede çokuluslu tekellerin faaliyetlerini devam ettirmelerinden yanadır. UNİTA, Angola'daki bazı kabilelere mensup yoksul insanları «kabile savaşı» adı altında saflarına çekebilmiştir. Ancak çok az bir kitle desteği vardır.

Emperyalist tekeller Angola'yı terketmemekte direniyor

Angola Portekiz'in askeri işgalinden kurtuldu. Fakat çokuluslu tekeller halâ petrol ve elmas madenlerinin önemli bir kısmını ellerinde tutuyorlar. Ülkede kapitalist sistemin sürmesini ve yabancı tekellerin bulunmasını isteyen FNLA ve UNİTA'ya askeri ve ekonomik destekte bulunuyorlar. Angola Halk Cumhuriyetinin yıkılması, en azından ülkenin ikiye bölünmesi için paralı askerlerini Angola'ya gönderiyorlar. ABD, Vietnam'dan emekli askerlerini Güney Afrika ve Zaire üzerinden Angola'ya gönderiyor. Emperyalist ülkelerin bu saldırısına göğüs geren Angola Halk Cumhuriyetine yardımda bulunuyor diye üstelik bir de Sovyetler Birliğini suçluyorlar. Baş emperyalist ülke ABD, URANyum madenlerinin Angola Halk Cumhuriyetinin eline geçmemesi için elinden geleni yapıyor.

Yorum

ÇAĞIMIZZIN ESAS MÜCADELESİ VE ANGOLA

Angola'daki mücadele, çağımızdaki çelişkileri ve mücadeleleri olduğu gibi yansıtmaktadır. Aynı şekilde Angola'daki mücadeleler, çağımızın esas mücadelesinin sosyalist sistemle emperyalist - kapitalist sistem arasındaki mücadele olduğunu bir kere daha göstermektedir.

EMPERYALİZMLE EZİLEN MİLLETLER ARASINDAKİ MÜCADELEYİ ANGOLA KAZANMIŞTIR.

Portekiz sömürgeciliğinin ve askeri, idari işgalinin tasfiyesi Angola'ya siyasal bağımsızlığını kazandırmıştır. Portekiz askeri ve idari işgalinin kalkmasında Angola halkının verdiği mücadelenin önemi büyüktür. Ancak, artık eskimiş bir siyaset olan bu tür sömürgeciliğin kalkması, Portekiz'li sermayedarların ve diğer çokuluslu tekellerin de günümüzde istediği bir şeydir.

Portekiz, Angola'daki işgalin sürdürülmesi için gerekli askerî masrafların ağır yükünü çekmekte idi. Ama buradaki hammadde kaynaklarından ABD, Batı Avrupa ve Japon tekelleri Portekiz sermayedarlarından daha çok yararlanıyorlardı. Angola'nın Portekiz sömürgesi olarak kalmasında bu nedenle Portekiz'li sermayedarlar açısından bir önemi kalmamıştı. Tam tersine, sömürgeciliğin sürdürülmesi Portekiz'in kendi içindeki faşist rejime karşı sosyal muhalefeti artırıyordu. Bu nedenle Portekiz'li sermayedarlar, sömürgelerden çekilmeye hazırdı. Bu arada, geçen yıl faşist rejimin yıkılması bunu hızlandırdı.

Angola'nın yeraltı kaynaklarını işleten ABD, Batı Avrupa ve Japon tekellerinin de sömürgeciliğin tasfiyesinden çıkarları vardı. Portekiz'e göre daha geri olan Angola'lı sermayedarlarla daha kârlı ortaklıklar kurabilirlerdi. Kaldı ki, Angola'da sömürgeciliğe karşı başlayan mücadele, giderek tekelleri de hedef alıyordu. Bu bakımdan, emperyalist-kapitalist sistem içinde kalınması şartıyla emperyalist ülkeler ve tekeller, siyasal bağımsızlığın tanınmasından yanaydı. Ve bütün bu şartların birleşmesiyle Angola Portekiz sömürgeciliğinden kurtuldu.

TEKELLER ARASI REKABET

Çokuluslu tekellerin hammadde kaynakları üzerindeki rekabeti Angola'da da açıkca görülmektedir. Nitekim, bu tekellerin ve tekellerin ana şirketlerinin mensubu bulunduğu emperyalist ülkeler, Angola'daki kurtuluş örgütleri arasındaki tercihlerini de buna göre yapmışlardır. ABD yanlısı tekeller ve ABD, Batı Almanya, FNLA'yı; diğer AET ülkeleri UNİTA'yı desteklemişlerdir. Ancak MPLA'nın Angola Halk Cumhuriyetini kurması karşısında emperyalist ülkeler ve tekeller kendi aralarındaki rekabeti şimdilik uzlaştırma yolunu tutmuşlardır. Bu nedenle de FNLA ile UNİTA birleşerek kapitalist sistem içindek kalan bir başka devlet kurmuşlardır.

SOSYALİST SİSTEMİ TERCİH ETMEDEN KURTULUŞ YOK

Geçici olarak aralarındaki rekabeti bir tarafa bırakan sermaye, Angola'daki imtiyazlarını kaybetmemek için Halk Cumhuriyetine karşı saldırıya geçiyor. Sermayedarların uluslararası birliği ve emperyalist sistem halindeki saldırısına karşı Angola işçi sınıfı da sosyalist sistemle bütünleşmek zorundadır. Ve nitekim bugün olan budur. MPLA öncülüğündeki Angola Halk Cumhuriyeti sosyalist sisteme dahil ülkelerle siyasal, askeri ve ekonomik dayanışma içindedir.

Ve şimdi Angola'da emperyalist-kapitalist sistemle sosyalist sistem karşı karşıya gelmiştir. Bu ise, çağımızın esas mücadelesinin emperyalist-kapitalist sistemle sosyalist sistem arasında olduğunu bir kere daha göstermektedir.

TÜRKİYE İŞÇİ SINIFI NE YAPMALI

İSHAK KAFKASLI

5

Emperyalizm ile ezilen Milletler arasındaki çelişki

BİR AVUÇ HAKİM MEDENİ ULUS İLE SÖMÜRGE HALKLARININ VE TÂBİ ULUSLARIN YÜZMİLYONLARCA İNSANI ARASINDAKİ ÇELİŞKİ. YANİ EMPERYALİZM İLE EZİLEN HALKLAR, DAHA DOĞRUSU EZİLEN MİLLETLER ARASINDAKİ ÇELİŞKİ.



Geçen sayımızda belirttiğimiz gibi : Tekel, bir malın üretilmesinde ve satılmasında piyasaya egemen durumda olan şirkettir. Tekeller çoğu zaman sadece bir malın üretim ve datığımını yapmazlar. Bir çok malın üretim ve dağıtımını yaparlar. Böylece piyasanın büyük bir kısmına egemen olurlar. Çağımızda, kapitalist ülkelerde, bir kaç büyük tekel piyasayı elinde tutmaktadır.

Tekeller sadece kendi ülkelerindeki işçileri ve diğer çalışanları sömürmezler. Başka ülkelerin işçilerini ve çalışanlarını da sömürürler. Böylece «Tekel kârı» denilen çok büyük kârlar sağlarlar. Tekellerin bu şekilde, kendi ülkeleri ile birlikte diğer ülkelerdeki işçileri ve çalışanları sömürmesine «emperyalizm» denir.

Yine geçen sayımızda belirttiğimiz gibi, tekeller ilk dönemde dünyanın geri kalmış bölgelerinde siyasi ve ekonomik egemenlik kurmuşlardır. Buralardaki hammadde kaynaklarını elde etmek için Asya, Afrika ve Güney Amerikayı kendi aralarında paylaşmışlardır. Buralardaki ham maddeleri yerli işçiler yoluyla çok ucuza işletmişler ve kendi ülkelerine götürmüşlerdir. Sonra da mamûl mallarını buralara satmışlardır. Ancak tekelci dönemin asıl özelliği paylaşılmış bu ülkelere ve dünyanın diğer ülkelerine sermaye ihraç etmekle başlamıştır. Tekeller bu ülkelerde fabrikalar kurmuşlar ve mallarını çok daha ucuza üretmek imkânı bulmuşlardır.

Bu durumda tekellerin anayurdu olan devletlerle, sömürge durumunda olan yerlerin çalışan halkı arasında bir çelişki doğmuştur. Sömürge ülkeler siyasi ve ekonomik bağımsızlıklarını kazanmak için mücadele etmeğe başlamışlardır. Bu mücadelenin bir yanında tekeller ve onların ülkeleri, diğer yanda sömürge ülkelerin halkları vardır.

TEKEL-DEVLET İLİŞKİSİ

Tekeller bir veya birçok malın üretim ve dağıtımında piyasada egemenlik kurunca siyasi iktidar üzerindeki egemenlikleri de artmıştır. Devleti kendi çıkarları için kullanacak güce erişmişlerdir. Devletin dış politikasına yön vermişlerdir. Burjuva devletin orduları tekeller adına başka ülkelere karşı savaş açmışlar, gerektiğinde buraları işgal etmişlerdir. Veya tekellerin yabancı ülkelerdeki çıkarlarına bekçilik etmişlerdir.

Ayrıca devlet, tekeller adına sosyal hayata müdahale etmeye başlamıştır. İşçi sınıfının mücadelesini engellemek için devlet gücünü kullanmıştır. İşçi ücretlerine müdahele etmiştir. Genel olarak piyasanın yönetimi ve fiyatların teşekkülü tekeller lehine yönetilmeğe başlanmıştır. Bunun için ezilen halklar, karşılarında sadece tekelleri değil, onların emrinde olan devletleri bulmuşlardır. O devletlerin ordularını bulmuşlardır. Vietnam halkı, Amerikan tekellerine karşı mücadele ederken, karşısında Amerikan ordusunu bulmuştur. Ve Amerikan ordusu Amerikan savaş tekellerinin kârlarını arttırmak için yıllarca Vietnam'da savaşmıştır. Bu savaşta hem Amerikan işçileri ve çalışanları ölmüş hem de Vietnam askerleri ölmüştür. Neticede Amerikan savaş tekelleri yüzmilyonlarca dolar kazanmıştır.

Emperyalist ülkeler deyince, bu ülkeleri yöneten siyasi iktidarları anlamak gerekir. Emperyalist ülke deyince, o ülkenin siyasetine egemen durumda olan tekelleri anlamak gerekir.

İşte bu şekilde emperyalist ülkelerle, ezilen ve sömürülen ülkelerin halkları arasındaki çelişki «ulusal kurtuluş savaşları»na yol açmıştır. Ulusal kurtuluş savaşları ilk hamlede siyasal bağımsızlık hareketleridir. Bu hareketler özellikle ikinci dünya savaşından sonra büyük bir hız kazanmıştır. Sadece Asya'da 1944 - 1954 yılları arasındaki 10 yıl içinde 14 yeni devlet kurulmuştur. Yani 14 sömürge durumundaki ülke siyasi bağımsızlığına kavuşmuştur. Asya ve Afrika'da 1955 - 1970 yılları arasında 50 kadar yeni devlet kurulmuştur. Sömürgeciliğin son kalıntıları da temizlenmektedir. Portekiz sömürgeleri Angola, Mozambik gibi ülkeler de siyasi bağımsızlıklarına kavuşmuşlardır. Başka yerlerde Hollanda ve İngiliz sömürgeleri olan çok küçük yerler ve adalar dahi siyasi bağımsızlıklarını kazanmışlardır. Denebilir ki artık, günümüzde sömürge ülke kalmamış gibidir. Dünya nüfusunun yüzde birinden az bir yer kalmıştır.

Sonuç olarak, sömürge meselesi esas itibariyle çözümlenmiştir. Bir zamanlar emperyalizm tarafından sömürgeleştirilen ülkeler, bugün siyasi bağımsızlıklarını kazanmışlardır. Üstelik bu meselenin çözümü sadece silahlı mücadele yoluyla olmamaktadır. Yakın zamanda kurulan devletlerin üçte ikisi, siyasi bağımsızlıklarını silahlı mücadele olmadan elde etmişlerdir. Siyasi bağımsızlık mücadelesi bitmiştir. Emperyalist ülkelerle, sömürge halkları arasındaki çelişki bu anlamda çözülmüştür.

Ancak, siyasi bağımsızlıklarını kazanmış bu ülkelerin çoğu gerçekten bağımsız duruma gelememişlerdir. Bunlar politik ve biçimsel yönden bağımsızdırlar. Fakat çeşitli biçimlerde bağımlılıkları sürmektedir. Dünya kapitalist sisteminin bir parçası olarak kalmaktadırlar. Askeri işgalden kurtulmuşlardır. Fakat ekonomik işgal devam etmektedir. Şu halde emperyalist ülkelerle, ezilen ülkelerin halkları arasındaki çelişki bir başka biçimde sürmüştür. Eski sömürgeler, siyasi bağımsızlıklarını kazandıktan sonra, en büyük ekonomik ilişkilerini eski efendileri ile sürdürmektedirler. Örneğin İngiltere, işgal altında tuttuğu sömürgelerine siyasi bağımsızlık vermiş, sonra da onları ekonomik bir topluluk haline getirmiştir. Böylece ekonomik sömürüsünü sürdürmektedir. Dün Fransa'nın sömürgesi olan Cezayir, bugün en fazla Fransa ile alış-veriş yapmaktadır. Dün İtalya'nın sömürgesi olan Libya'nın dış ticaretinin yüzde elliden fazlası yine İtalya iledir.

Sömürülen bir ülke ancak emperyalizmin siyasi ve ekonomik yönüne karşı mücadele verirse gerçek bir zafere ulaşabilir. Ancak hem askeri işgale hem de kapitalizme karşı mücadele verilen yerlerde gerçek zaferler kazanlabilir. Bunun günümüzdeki en büyük örneği Vietnam'dır.

Vietnam halkı işçi sınıfının sosyalist siyasi öncülüğünde hem Amerikan işgaline hem de kapitalizme karşı mücadele etmiştir. Böylece hem Amerikan işgalinden hem de kapitalist düzenden kurtulmuştur. Ve böylece gerçekten emperyalizmin her türlü baskısından kurtulmuştur. Ancak Vietnam örneği istisnadır. Asıl olan sömürge ülkelerin siyasi bağımsızlıklarını kazandıkları ve fakat ekonomik bağımlılıklarının sürdüğüdür.

Bugün emperyalist tekeller ve onların emrinde olan emperyalist devletler ile, siyasi bağımsızlıklarına kavuşmuş gelişmemiş ülkeler arasında yine bir mücadele vardır. Yine bir çelişki vardır. Sadece bu çelişkinin muhtevası değişmiştir. Bazıları gelişmemiş bu ülkelere «üçüncü dünya ülkeleri» adını vermektedirler. Bu ülkelerin çoğu önemli ham madde kaynaklarına sahiptir. Bugün emperyalizm iki bakımdan bu ülkelere karşı sömürücü emeller beslemektedir. Birincisi tekeller bu ülkelerdeki ham maddeleri kullanmak istemektedirler. Esasen büyük ölçüde ellerinde tutmakta ve kullanmaktadırlar. Tekeller bu hammaddeleri hem yapacakları malların üretiminde kullanmak üzere isterler. Hem de başka tekellere karşı rekabet edebilmek için, onların eline geçmesini istemezler. Kendi namlarına kapatmak isterler.

Ancak günümüzde üçüncü bir aşamadan söz edilebilir.

Birincisi, tekeller ve emperyalist ülkeler, Asya ve Afrika'yı aralarında paylaşmışlardı. Ulusal Kurtuluş savaşları sonunda bu dönem sona erdi. Sömürge ülkeler siyasi bağımsızlıklarına kavuştular.

İkincisi, sömürge ülkeler siyasi bağımsızlıklarına kavuştular. Fakat ham madde kaynakları yine tekellerin elinde kaldı. Hatta bazı fabrikalar, ulaştırma ve haberleşme sistemleri tekellerin elinde kaldı. Petrolü, demiri, bakırı yine tekeller kendi mülkiyetlerinde tuttular.

Şimdi bu dönem de sona ermekte ve üçüncü bir dönem başlamaktadır... Üçüncü dönemde, tekellerin mülkiyetinde olan ham madde kaynakları ve çeşitli kuruluşlar yerli ülke tarafından millileştirilmektedir. İran bile petrolün büyük bir kısmını millileştirmiştir. Libya'da, Mısır'da, hatta Suudi Arabistan'da da petrolün bir kısmı millileştirilmiştir. Yani petrol kuyuları artık tekellerin mülkiyetinde değildir. Yerli ülkelerin mülkiyetindedir. Türkiye'de, kömür madenleri bile ancak 1936 yılında millileştirilmiştir. O zamana kadar Fransız şirketlerine aitti.

Asya, Afrika ve Güney Amerika ülkelerinin çoğunda ham madde kaynakları bu şekilde millileştirilmiştir.

Şimdi eski sömürge ülkeyi ele alalım. Siyasi bağımsızlığına kavuşmuştur. Ülkesindeki ham madde kaynaklarındaki tekel mülkiyetinde son vermiştir. Acaba bu ülke artık siyasi ve ekonomik bakımdan empryalist sömürüden kurtulmuş mudur? Hayır kurtulamamıştır. Daha evvel Vietnam örneğinde söylediğimiz gibi, bir ülke kapitalist sistem içinde kaldıkça emperyalist sömürüden kurtulamaz.

Günümüzdeki üçüncü dönemde, tekeller millileştirme hareketlerine bile ses çıkarmamaktadırlar. Ancak uygun bir fiyatla mallarının satın alınmasını istemektedirler. Böylece emperyalist ülkeler ve tekeller siyasi işgalden sonra ekonomik işgallerine de son vermek zorunda kalmaktadırlar. Amerika dış işleri bakanı açıkça : «uygun bir ödeme yapıldığı takdirde millileştirmelere karşı olmadıklarını » ifade etmiştir. Şimdi millileştirme bedelleri üzerinde pazarlıklar sürmektedir.

Tekellerin içinde bulunduğumuz üçüncü dönemdeki taktiği şudur : Onlar siyasal bağımsızlığına kavuşmuş, ham madde kaynaklarını millileştirmiş ülkelerin kapitalist sistem içinde kalmasını sağlamak istemektedirler. Buralarda kapitalizme son verilip, sosyalist sistem kurulmadıktan sonra her şeye razı gelmektedirler. Böylece kapitalist sistem içinde kalan eski sömürge ülkeyi kapitalizme kazanmak istemektedirler. Oralarda kapitalizmin gelişmesini sağlamağa çalışmaktadırlar. Böylece iki şey sağlamak istemektedirler. Birincisi geri ülkelerin kapitalist yoldan bir miktar kalkınması, böylece kendi mallarını satacak daha gelişmiş pazarlar kazanmak. Ürettikleri mallar artık öyle bir seviyeye gelmiştir ki ancak belli nisbette gelişmiş ülkelere bu malları satabilirler. Mesela bir ülkede doğru dürüst yol yoksa, oraya araba satılmaz. Bir ülkede doğru dürüst elektrik yoksa, o ülkeye elektrikle işleyen aletler satılamaz. Örneğin buzdolabı, çamaşır makinesi, elektrik süpürgesi satılamaz.

İkicinsi, kapitalizm geliştikçe, o ülkenin kapitalist sistem içinde daha fazla yer alacağını düşünmektedirler. Böylece kapitalist sistem bu ülkeleri de içine alarak genişlemiş ve güçlenmiş olacaktır. Artık, günümüzde, emperyalist tekeller ile geri bıraktırılmış ülkeler arasındaki çelişki bambaşka bir görünüm kazanmıştır. Şimdi hammadde kaynakları ve ham maddelerin satış fiyatı üzerinde bir mücadele vardır. Dünya ticaretinden daha fazla pay alma mücadelesi vardır. Hatta bir anlamda kapitalist sistem içinde, geri kalmış kapitalist ülkelerle, tekeller arasında bir mücadele ve çelişki vardır denebilir.

İŞÇİ DAVASI

İŞÇİLER .... SENDİKALAR

RECEP KÜREKÇİ

MADENCİNİN HAYATI

Pavyon değil mapusane sanki



Ereğli Kömürleri İşletmesi maden ocaklarında çalışan maden işçilerinin bir kısmı işçi pavyonlarında kalmaktadır. Gazetemiz muhabiri, pavyonda kalan bir işçinin 24 saatini izledi.

Bu maden işçisi, ocakta kazmacı yedeğidir. 16 seneden beri ocakta çalışıyor. Gruplu işçidir. Evli ve iki çocuk babasıdır. Günlük ücreti 82 liradır. Bu maden işçisinin 24 saatlik hayatı şöyledir :

Maden işçisi kapkara bir yüzle ocaktan çıktı. Pavyona doğru yürüdü. Sabahın 8'i idi. Pavyonun soyunma kısmında iş elbiselerini çıkardı. Saat 8.10'da banyoya girdi.

Banyo kapısız genişçe bir yerdi. Ocaktan çıkan maden işçileri yıkanmak için sıra bekliyorlardı. Banyo denilen yer ise duşlardan meydana gelmişti. Yerler kirliydi. Işık azdı. Duştan yalnız sıcak su akıyordu. Bu su bazan çok soğuk aktığı için işçiler küfrediyorlardı. Bizim maden işçisi yıkanırken bir yandan da küfrediyordu. Elinde vıcık vıcık olan sabun yere düştü. Hiddetle sabuna bir tekme savurdu. «Dinine yandığım bi sabun veriyorlar çamur gibi, gel de yıkan.» Sonra sabunu tekrar yerden aldı. Başladı konuşmağa: Ayda dört kalıp sabun veriyor işletme. Sivil sabununu tutmuyor. 4-5 günde bitiyor.» Yıkanıp dışarı çıktı. Üst kısmı çıplak altta pijama aşağı indi. Soğuk çarpıyordu. Acele acele elbiselerini giydi. Saat 8.30 da dışarı çıktı.

8.35'de yemekhaneye girdi. Sabah çorbasını aldı. Bulgur çorbası çıkmıştı. Çorbayı içip dışarı çıktı. Doğruca karşıdaki lokantalardan birine girdi. Kuru fasulya ile pilav istedi. Bol ekmek ile yedikten sonra 9 lira ödeyerek dışarı çıktı. Saat 9.10 da kahveye girdik birlikte. Çay içerken konuşmaya başladı : «Sabah içtiğimiz çorbayı gördün. Karnım çok aç olduğu için zor bela yedim. Doymadım tabi. Bize verilen yemekler çok kötü. O yüzden lokantaya gidiyorum. Bu ay yemek parası olarak 575 lira harcadım.

Pavyonda uyku zamanı dışında ne yaptığını sordum. «İşte buralarda zamanımızı geçirip gidiyoruz» dedi. Biraz daha sohbet ettikten sonra madencimiz «yatacağım» dedi. Birlikte çıktık.

Yatakhaneye girdik. Askeri koğuşları andıran yatakhanede ranzalar vardı. İşçi arkadaşın belirttiğine göre burada 218 işçi yatıyor. Madencimiz saat 12'de yatağa girdi. Yatakhane soğuktu. Kaloriferler yanmıyordu. Buna rağmen sadece bir battaniye verilmişti. Bu sırada saat 13'ü çaldı. Akşam saat 9'da buluşmak üzere yanından ayrıldım.

Gece saat 9'u 5 dakika geçe madencimiz yataktan kalktı. Giyinip yemekhanenin olduğu yere indi. Yemek tikesini verip yemeğini aldı. Yemekte soğan haşlama ve bulgur pilavı vardı. Yemekler sıcaktı, ama ekmek kuruydu.

İşçimiz saat 21.35'de yemekhaneden çıktı. Kahveye gittik. Çay içtik. Sonra yanına gelen üç işçi ile iskambil oynamaya başladılar. Saat 22.55'de oyundan kalktılar. Saat 23'de iş elbiselerini giyip tertip yerine gitti. Sabah ocaktan çıktıktan sonra buluşmak üzere yanından ayrıldım.

Sabah vardiya düdüğü çalarken ocak ağzında buluştuk. Yolda yürürken ocakta geçirdiği 8 saati şöyle anlattı: «Senden ayrıldıktan sonra tertip yerine gittim. Sonra asansörle ocağa indik. Kömür kazacağımız yere 35 dakikada vardık. Direkleri omuzumuzda taşıdık. Kömür dolduracağımız arabaları ayağa getirdik. Ve kömür kazmaya başladık. Bugün üç arkadaş 28 araba (ton) kömür çıkardık. Kuru katık olarak bugün büsküi vermişlerdi. Dışardan da kendim mandalina getirmiştim. Böylece ocakta karnımı doyurmaya çalıştım. 28 ton kömür verdikten sonra saat 8'de ocaktan yine asansörle dışarıya çıktık. Şimdi tekrar banyo yapmaya gideceğim. Sonra el sıkışıp ayrıldık birbirimizden. Maden işçisi bir 24 saatini daha yaşadı, ocakta ölmeden.

GAZETENE SAHİP OL

İŞÇİ DAVASI: İşçilerin haftalık ekonomi ve politika gazetesi. Sahibi: Yıldırım Eryılmaz / Sorumlu müdür: Faruk Coşkun / Yönetim yeri: Nizam cad. Birlik iş hanı, kat: 3, No: 311 - ZONGULDAK. / Yazışma adresi: P.K. 68 - Zonguldak / Tel: 3886 / İstanbul bürosu: Alemdar mah. Çatalçeşme sok. Atalay iş hanı, No: 27, Cağaloğlu - İSTANBUL / Abone: altı aylık 25 Tl. yıllık: 50 Tl. / Dizgi - Baskı: BAŞARAN Matbaası, telefon 26 43 09 - Cağaloğlu - İst.

SENDİKACILAR PATRONLAR İLE BAŞA ÇIKAMADI

21 Kasım tarihinde televizyonda işçi-işveren ilişkilerini kapsayan bir açık oturum yapıldı. Bu açık oturuma burjuva bilim adamlarının yanı sıra Sakıp Sabancı (Sanayi Odaları Divan Başkanı), Halil Tunç (Türk-İş Genel Başkanı) ve Kemal Türkler (DİSK Genel Başkanı) da katıldı. Konuşmacılar esas olarak şu noktalar üzerinde durdular :

— İşçi-işveren arasındaki sürtüşmelerin temeli nedir?

— Hayat Pahalılığı ve ücretler

— Referandum

Bu konularda konuşmacılar özet olarak şunları söylediler :



HALİL TUNÇ : Çağımızda ekonomik ve sosyal ihtiyaçlar hızla artmaktadır. İşçiler artan ihtiyaçlarını karşılayabilmek için sendikalarına baskı yapmaktadır. Sendikalar da üyelerinin menfaatlerini korumak için kanuni haklarını kullanmaya devam edeceklerdir.

Sendikacılar koltuk hırsı içinde değildir. Sendika içi denokrasi vardır. İşçiler yöneticilerini demokratik bir şekilde seçer.

Siyasal iktidarın tutum ve davranışları da ilişkilerin sertleşip yumuşamasına etken olmaktadır. İşverenler saldırı lokavtlarına geçtiklerinde ve bazı sendika yöneticileri ile işçileri işten attıklarında iş yerlerinde direnişler artmaktadır.

Artan hayat pahalılığı ve ekonominin çalışanlar aleyhine işlemesi, sendikaları daha fazla taleplerle işverenlerin karşısına çıkmaya itmektedir. Kuralları konulmak suretiyle Türk-İş, tamamen referandumdan yanadır. Özgürlükçü hür demokratik rejimlerde toplumda var olan sınıf çelişkileri sınıf kavgasına dönüşmeden ve rejimi tehlikeye düşürmeden bu çelişiklerin uzlaştırılması önem taşır.



SAKIP SABANCI : **İşçi-işveren arasındaki sürtüşmelerin temelinde sendikalar arasındaki rekabet yatmaktadır. Sendikalar arası rekabetten doğan işçi hareketleri yatırım şevkinin kırılmasına, işsizliğe, pahalılığa, sanayi mamulü ihracatının düşmesine etken olmaktadır. Sendikalar arası rekabetten dolayı ortaya çıkan kanun dışı hareketler aslında devlet düzenine yönelmiş hareketlerdir. Hükümet bu kanun dışı hareketler karşısında kayıtsız kalmaktadır.**

Hayat pahalılığı 40 milyon insanın meselesidir. Bunun için hep birlikte bu meseleye çare aramalıyız. Sendikalar, işverenleri zorlamak suretiyle ücretler anormal seviyede artıyorsa bu yararlı bir şey değildir. Çünkü bir yandan ücretlerin aşırı artması fiyatların da aşırı artması demektir. Biz, ilke olarak referanduma karşı değiliz. İşçilerin sendikaya giriş ve çıkışları disipline edilirse referanduma gerek kalmayabilir kanaatindeyim. Bu kanaatim beni haklı çıkarmayacaksa, yetkili sendikanın tesbitinde tek çıkar yol referandum ise (ki böyle olduğuna inanmıyorum) buna işverenler olarak neden karşı çıkalım?



KEMAL TÜRKLER : Grev ve direniş olaylarının temelinde iki etken yatmaktadır. Esas etken, hayat pahalılığının erişilmez bir hızla artmakta oluşudur. İkincisi ise, toplu sözleşme düzeninin tam işlemesini sağlayacak olan gerekli demokratik hak ve özgürlüklerin bulunmayışıdır. Bunların başında da sendika seçme özgürlüğü dediğimiz referandum gelmektedir.

Son pahalılık konusuna bakacak olursak, bu tamamen iktidarın yanlış tutumundan ve daha ziyade siyasi amaç doğrultusunda ve de sermayeciler lehinde bir takım ülke imkânlarını kullanmalarından ileri gelmiştir.

Geçen yıl İstanbul'da domates'in kilosu 250 kuruş iken, bu yıl 14 lira olmuştur.

İşverenlerin de halkı düşünmeden sırf kendi çıkarları açısından fiyatlarını tesbit edip kâr oranlarını devamlı surette yükseltme politikası fiyat yükselişlerine sebep olmaktadır.

Biz referandumdan yanayız. Referandum bütün kurallarıyle işlediği zaman sendika sayısı azalır. İşçiler daha güçlü sendikalar etrafında birleşirler.

Yorum

Sendika liderleri sermayenin sözcüsüne gereken cevabı veremedi

İşçi sınıfının haklarını almak için sermaye sınıfına karşı yaptığı mücadele gelişmektedir. İşçiler bu mücadeleler sonunda sermaye sınıfından haklarını koparıp almaktadırlar. İşçiler bu mücadelelerinde çoğu kez sendika liderleri tarafından yalnız bırakılmaktadırlar. Bu yüzden sık sık sendika değiştirmek zorunda kalmaktadırlar. Bazen de sendika liderlerinin engellemelerine rağmen direnişlerini yürütmektedirler.

İşçi sınıfının mücadelesinin gelişmesi, sermaye sınıfını tedirgin etmektedir. Sermaye sınıfının hizmetinde olan basın - yayın organları bu tedirginliği hergün dile getirmektedirler. Son olarak TRT Televizyonu da gelişen işçi hareketinin nedenlerini ortaya çıkarmak istemiştir. Bu nedenle bir açık oturum tertiplemiş ve buna sermayenin sözcülerini, burjuva bilim adamlarını çağırmıştır. Yine bu açıkoturuma Türk-İş ve DİSK Genel Başkanı da davet edilmiştir.

Sermayenin sözcüsü Sakıp Sabancı bu açık oturumda açıkça işçi sınıfının mücadelesinin devletçe önlenmesini istemiştir. Kendisine göre işçi sınıfının mücadelesi hakkında suçlamalarda bulunmuştur.

Bu açık oturumda ne Halil Tunç, ne de Kemal Türkler sermayenin sözcüsüne gereken cevabı verememiştir. Tam tersine Halil Tunç işçileri sermaye sınıfına ihbar etmiştir. İşçilerin haklarını almak için başvurdukları direnişlerin Türk - İşle ilgisi olmadığını söylemiştir. Ayrıca, sermayedarların DİSK'e bağlı sendikalarla sözleşmeye oturmasını da üstü kapalı kınamıştır. Adeta, «Eskiden bizim sizinle aramız iyiydi. DİSK'e bağlı sendikalarla sözleşme yapmaya siz başladınız. DİSK işçileri kışkırtmaktadır. Bu gidişle işyerinizde elinizden gidecektir. Gelin yine birlik olalım. DİSK'i saf dışı edelim. Ama bunun için sizin de fedakârlık etmeniz lâzım. İşçiler bizi zorluyor. Biz de mecburen arada bir hırçınlaşıyoruz. Ama siz bizi mazur görün. Biz, sizinle kardeşiz. Gelin arada sırada hırçınlaşmamıza bakıp da bu kardeşliğimizi bozmayız.» demek istemiştir.

Halil Tunç, bu «Sendikacı - patron» kardeşliğinin bozulmaması için sermaye sınıfına «uyarı» larda da bulundu. İşçilerin yönetime katılmasına rıza göstermelerini istedi. Böylece işçi sınıfıyla sermaye sınıfı arasındaki mücadelenin yumuşayacağını bildirdi. Böylece işçi sınıfını sermaye sınıfının kuyruğuna takmaya hazır olduğunu bildirdi.

DİSK Genel Başkanı Kemal Türkler de sermayenin sözcüsüne gereken cevabı veremedi. İşçilerin ücret artışı isteklerini fiyat artışlarına bağladı. Oysa işçi sınıfının ücret artışı talebi fiyat artışlarıyle sınırlandırılamaz. İşçilerin kendi haklarını istemeleri için böyle bir gerekçeye ihtiyaçları yoktur. İşçilerin, Sabancı'nın dediği gibi ülkenin mutlu azınlığını teşkil etmediğini söyleyemedi. İşçilerin aileleriyle birlikte milyonları bulduklarını, asıl mutlu azınlığın bir avuç sermayedarın meydana getirdiğini söyleyemedi. Ayrıca Tunç'la kendisinin 1946'lardan beri işçi sendikalarının başına çöreklendiğini, Halil Tunç'un bile Seyfi Demirsoy'un ölümünden sonra Genel Başkan olabildiğini unutarak «Sendikacılık miras kalmaz» dedi. Kemal Türkler, bunun gibi daha bir çok tekerlemeler yaptı. «Kapitalizm», «Faşizan baskı», «sömürü», gibi sözcükleri sık sık kullanarak yaptığı genellemelerle işi geçiştirdi. Böylece Halil Tunç'la arasındaki tek farkın sadece «sosyalist sözler söylemek» ten ibaret olduğunu, esas olarak kapitalist sisteme temelden karşı olmadığını bir kere daha gösterdi.

Sermayenin sözcüsü ve burjuva bilim adamları da karşılarında böyle işçi liderleri bulmalarının memnunluğu içinde onları dinledi.

İŞÇİ DAVASI